ΜΟΝΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΗ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Τοῦ ***κ. Παναγιώτου Ἰ. Μπούμη,*** *Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ Παν. Ἀθηνῶν*

Παρακολουθήσαμε τόν τελευταῖο καιρό μέσα ἀπό τίς στῆλες τῆς χριστιανικῆς ἐφημερίδας «Ὀρθόδοξος Τύπος» μία διαμάχη γύρω ἀπό τό θέμα τῆς θεοπνευστίας τῶν βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν λειτουργικῶν κειμένων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔτσι ἀπό τή μία πλευρά γράφτηκε «γιά τά δημιουργήματα τῶν ἁγίων Πατέρων καί τῶν ἁγίων Ὑμνογράφων»· «ἐμεῖς τά ὀνομάζουμε θεόπνευστα ἁριστουργήματα» (30-4-2010, σ. 1. Πρβλ. σ. 7). Ἀκολούθως γίνεται λόγος γιά μία ἐνδεχόμενη «καταστροφή τοῦ θεοπνεύστου κειμένου τῆς μεγάλης ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων» (30-4-2010, σ. 7). Παρακάτω σημειώνεται: «Στήν κριτική Σας, π. Δ. κάνετε μιά εὐθεῖα τοποθέτηση. Μόνο ἡ Ἁγία Γραφή, λέτε, εἶναι θεόπνευστη. Ἡ θεία Λειτουργία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου καί τοῦ Μ. Βασιλείου δέν εἶναι θεόπνευστες;» (ὅπ. παρ.). Καί προστίθεται: «Μήπως πρέπει νά ἐπιμείνουμε ἐρωτῶντες; Σέ κάθε ἱερά Ἀκολουθία μόνο τό Εὐαγγελικό Κείμενο εἶναι θεόπνευστο, ἐνῶ τά πρότερα ἀλλά καί τά ὕστερα τροπάρια εἶναι ἐλλειμματικά ὡς πρός τή θεοπνευστία τους; Οἱ στίχοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἤ οἱ ἱεροί Ψαλμοί της μήπως καί αὐτοί παρουσιάζουν κάποια ἐλλείμματα θεοπνευστίας, ἐπειδή ἐγκατασπείρονται μέσα σ' ὅλο τό λατρευτικό Σῶμα τῆς κάθε ἱερᾶς Ἀκολουθίας;» (ὅπ. παρ.).

Ἐπίσης ἀπό τήν ἄλλη πλευρά συνοπτικά σέ ἐπιστολή γράφεται: «Μέ τό παρόν σύντομο σημείωμά μου ὡς θεολόγος ἐπιθυμῶ νά σημειώσω δύο πράγματα ἀπό τήν ἐπιστολή τοῦ π. Σ. Σ. Πρῶτον· Πολλές φορές ὁ ἐπιστολογράφος ὁμιλεῖ γιά θεόπνευστη λατρεία καί θεόπνευστα λειτουργικά κείμενα. Ὑποστηρίζει ὅτι, ὅπως ἡ Ἁγία Γραφή, ἔτσι καί τά λειτουργικά κείμενα εἶνε θεόπνευστα. Ἀλλά τοῦτο δέν εἶναι ὀρθό. Τά λειτουργικά κείμενα τῆς Ὀρθοδοξίας εἶνε βεβαίως ἄφθαστα ἁριστουργήματα τοῦ λόγου. Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι τά συνέταξαν, ἦταν ἁγιασμένοι καί σέ πολύ μεγάλο βαθμό φωτισμένοι. Ἀλλά θεόπνευστοι στό βαθμό τῶν Προφητῶν καί τῶν Ἀποστόλων δέν ἦταν. Ἂν θέλωμε νά ὁμιλήσωμε μέ αὐστηρῶς θεολογική γλῶσσα, θεόπνευστη εἶνε μόνον ἡ Ἁγία Γραφή καί ὅ,τι ἀπό τήν παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγεται στούς Ἀποστόλους, ἀποτελεῖ δηλαδή τήν ἱερά Παράδοσι. Δεύτερον . . . » (14-5-2010, σ. 7). Καί ἐπειδή καταλήγει ἡ ἐπιστολή μέ τήν προτροπή «"Οταν ἀπτώμεθα θεολογικῶν ζητημάτων, ἄς εἴμεθα ὅλοι ἰδιαιτέρως προσεκτικοί», μοῦ δίνει τό θάρρος, ἤ μᾶλλον μέ ὑποχρεώνει, νά διατυπώσω τίς κατωτέρω παρατηρήσεις γιά δικαιότερη καί ἀντικειμενικότερη τοποθέτηση τῶν πραγμάτων, ἤ ἴσως καί γιά κάποια προσπάθεια προσεγγίσεως τῶν διαφωνούντων.

1) Οἱ εὐαγγελιστές Μᾶρκος καί Λουκᾶς, ὡς γνωστόν, δέν ἦταν μεταξύ τῶν δώδεκα ἀποστόλων καί ὅμως τά Εὐαγγέλιά τους εἶναι θεόπνευστα· ἤ μήπως δέν εἶναι στόν ἴδιο βαθμό θεόπνευστα μέ τά Εὐαγγέλια τοῦ Ματθαίου καί τοῦ Ἰωάννου; Τίθεται τό ἐρώτημα αὐτό, γιατί στήν ἐν λόγῳ ἐπιστολή γράφεται ὅτι ἐκεῖνοι πού συνέταξαν «τά λειτουργικά κείμενα τῆς Ὀρθοδοξίας» δέν ἦταν «θεόπνευστοι στό βαθμό τῶν Προφητῶν καί τῶν Ἀποστόλων».

2) Ἐν πάσῃ περιπτώσει δέχεται καί ἡ πλευρά αὐτή κάποιο βαθμό θεοπνευστίας καί στούς συγγραφεῖς τῶν λειτουργικῶν κειμένων καί σ'αὐτά τά κείμενα, ἤ μήπως ὄχι; Συγχρόνως τίθενται καί τά ἑξῆς ἐρωτήματα: Ἀλήθεια, τί σημαίνει σέ κάποιο βαθμό θεοπνευστίας; Ἤ εἶναι ἕνα κείμενο θεόπνευστο ἤ δέν εἶναι. Ἤ μήπως τό μισό εἶναι καί τό μισό δέν εἶναι; Καί ποιός θά ἐπιχειρήσει τή διάκριση καί τό διαχωρισμό τῶν προτάσεων ἤ τμημάτων-περιόδων τοῦ κειμένου αὐτοῦ σέ θεόπνευστες καί μή θεόπνευστες;

3) Παρά ταῦτα κατά τήν ταπεινή μας γνώμη ὑπάρχει διαφορά καί πρέπει νά γίνεται διάκριση μεταξύ θεόπνευστου ἀνδρός-συγγραφέα καί θεοπνεύστου κειμένου ἤ βιβλίου. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος γράφει: «Ὑπό Πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπό Θεοῦ (ἅγιοι) ἄνθρωποι» (Β' Πέτρ. 1,21). Πρβλ. τόν α' κανόνα τῆς Ἑβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου: Οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Οἰκουμενικές καί οἱ τοπικές Σύνοδοι καί οἱ ἅγιοι Πατέρες «ἐξ ἑνός γάρ ἅπαντες καί τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος αὐγασθέντες ὥρισαν τά συμφέροντα», στούς θείους καί ἱερούς κανόνες. Αὐτά πού ἔγραψαν «φερόμενοι ὑπό τοῦ ἁγίου Πνεύματος» εἶναι θεόπνευστα ἤ θεῖα· εἶναι ὅμως ὅλα τους τά λόγια ἤ τά ἔργα θεόπνευστα ἤ θεῖα; Μήπως πολλάκις συγχέουμε τά ὑποκείμενα ἤ ἀντικείμενα καί γι' αὐτό διαφωνοῦμε;

4) Ἡ ὅλη αὐτή διαμάχη καί προβληματική, κατά τήν ταπεινή μας πάντα γνώμη, ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι δέν ὑφίσταται συμφωνία μεταξύ τῶν δύο πλευρῶν ὡς πρός τήν ἔννοια, τό περιεχόμενο καί τή χρήση τῆς λέξεως θεοπνευστία. Καί τό ἐνδεχόμενο αὐτό ἐνισχύει ἐκεῖνο πού ἔχει ἐπισημανθεῖ καί παλαιότερα. Πρβλ. Γ. Γαλίτη, Θέματα τῆς Μεγάλης Συνόδου, Ἀθῆναι 1977, σελ.23: «Εἰς τήν σχετικήν διδασκαλίαν περί θεοπνευστίας ὑπάρχει ἀσάφειά τις, λόγῳ καί τῆς παρεισδύσεως γνωμῶν ἐκ τῆς Δύσεως εἰς τήν Ὀρθόδοξον πατερικήν θεώρησιν ὡς πρός τήν ἔννοιαν καί ἔκτασιν αὐτῆς, ὅθεν σχετική ἀπόφανσις (ὑπό τῆς Μ. Συνόδου) ἐπί τοῦ θέματος δέν θά ἦτο ἀλυσιτελής». Πρβλ. καί Ἠλ. Οἰκονόμου, «Προλεγόμενα εἰς τήν ἑρμηνείαν τῆς Π. Διαθήκης», Δελτίον Βιβλικῶν Μελετῶν, τόμ. Γ' (1975), τεῦχ. 9ο, σελ. 21.

5) Πάντως τό γεγονός αὐτό ἀνάγκασε κι ἐμᾶς νά ἀσχοληθοῦμε ἐνδελεχῶς καί μέ τό βασικό γιά τήν Ὀρθοδοξία αὐτό θέμα τῆς θεοπνευστίας στή μελέτη μας «Οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας περί τοῦ Κανόνος τῆς Ἁγίας Γραφῆς» (Ἀθῆναι 1986). Ἰδιαιτέρως μάλιστα κατά τήν ἀνάλυση καί τό σχολιασμό τῶν ἱερῶν κανόνων τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου (σελ. 133 ἑξ.) καί τοῦ Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου (σελ. 181 ἑξ.) βρεθήκαμε μπροστά σέ ἐξόχως διαφωτιστικά σημεῖα καί στοιχεῖα.

6) Τοῦτο μόνο θά ἀναφέρουμε ἐδῶ, ὅτι ὁ ὅρος θεοπνευστία χρησιμοποιεῖται καί ὑπό παθητική ἔννοια καί ὑπό ἐνεργητική. Ὑπό τήν παθητική ἔννοια ἡ Γραφή π.χ. θεωρεῖται θεόπνευστη ὡς «ὑπό τοῦ Θεοῦ ἐμπνευσθεῖσα», ὑπό δέ τήν ἐνεργητική ἔννοια ὡς «ἀποπνέουσα τό θεῖον Πνεῦμα» καί «ἐμπνέουσα τοῦτο εἰς τούς ἀναγνώστας αὐτῆς» (Παν. Τρεμπέλα, Δογματική τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. Α', Ἀθῆναι 1959, σελ. 108-109 καί Παν. Μπούμη, ὅπ. παρ., σελ. 146 καί 183). Μέ τήν παθητική σημασία ἀποδίδουμε μία μόνιμη ἰδιότητα στό θεόπνευστο κείμενο, ἐνῶ μέ τήν ἐνεργητική ἐννοοῦμε μία περιοδική–παροδική ἐνέργεια. Ἴσως ἡ διάκριση αὐτή συμβάλει στήν προσέγγιση τῶν δύο πλευρῶν καί στό θέμα ὑπάρξεως ἤ μή θεοπνευστίας στά λειτουργικά κείμενα τῆς Ἐκκλησίας. Μήπως ἡ ἀσυμφωνία ὀφείλεται στό ὅτι πολλάκις δέν μιλᾶμε στήν ἴδια βάση, ἀλλά σέ διαφορετική ἤ ἐναλλασσόμενη;

7) Τώρα ἄν, κοντά σ' αὐτές τίς ἔννοιες, παθητική ἤ ἐνεργητική θεοπνευστία, θέλουμε νά δώσουμε καί τήν ἔννοια τοῦ ἀληθήτου στά ἐν λόγῳ κείμενα, θά λέγαμε: Τά κείμενα τῶν κανονισθέντων θεοπνεύστων ἤ καί θείων Ἁγίων Γραφῶν εἶναι ὁπωσδήποτε ἀλάθητα. Ἀντιθέτως τά λειτουργικά κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ νά εἶναι ἀλάθητα, χωρίς ὅμως νά ἔχουμε ἀπόλυτη βεβαιότητα, ὥσπου αὐτό νά ἐπιβεβαιωθεῖ μέ τήν ἀπόφαση μιᾶς ἀλάθητης Συνόδου, τ.ἔ. μιᾶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

8) Ἀλλά καί γενικότερα, θά ἐπιμείνουμε κι ἐμεῖς ἐδῶ, ὅτι τό χαρακτηρισμό ἑνός βιβλίου ἤ κειμένου ὡς θεοπνεύστου ἤ θείου (καθώς καί τό βαθμό ἤ μᾶλλον τό εἶδος καί τήν ἔννοια τῆς θεοπνευστίας του) μόνο ἕνα αὐθεντικό ὄργανο, ὅπως ἡ Οἰκουμενική Σύνοδος, εἶναι ἁρμόδιο νά ἀποδώσει αὐθεντικῶς καί ἀλαθήτως, πρᾶγμα τό ὁποῖο ἐπιβεβαιώνεται καί ἀπό τό πλήρωμα, ἀπό τή συνείδηση, τῆς Ἐκκλησίας.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ π. ΣΑΡΑΝΤΗΝ ΣΑΡΑΝΤΟΝ ΥΠΟ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ἐλάβομεν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν:

«Στό ὑπ' ἀριθμ. 1829/30.4.2010 φύλλο τῆς ἐφημερίδος σας «Ὀρθόδοξος Τύπος» διαβάσαμε, σέ δημοσίευμα–ἐπιστολή τοῦ Ἀρχιμ. Σαράντη Σαράντου ἀπευθυνόμενη στόν Ἀρχιμ. κ. Δανιήλ Ἀεράκη, παρουσίαση περιστατικῶν, πού ἐξελίχθησαν στήν Μητρόπολή μας καί φυσικά μᾶς ἀφοροῦν.

Πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχει κάποια "σύγχυση" καί μιά, ὄχι μέ πληρότητα, παρουσίαση καί θέλουμε γι' αὐτό νά κάνουμε μερικές διευκρινήσεις.

Ὁ π. Σαράντης μᾶς "κατηγορεῖ" γιά τρία θέματα.

Πρῶτον ὅτι προσκλήθηκε ἀπό τούς γονεῖς κοπέλας πού θά ἔκανε τόν γάμο της στήν Πρέβεζα, νά μετάσχει στόν γάμο. Καί λέει ὅτι: "Προσωπικά εἶχα ἐξηγήσει ὅτι, ἄν τελεσθεῖ τό μυστήριο στήν δημοτική, θά φύγω".

"Ομως ὁ π. Σαράντης ποτέ δέν ἐπικοινώνησε μέ τούς ἁρμόδιους τῆς Μητροπόλεως Πρεβέζης, προκειμένου "νά πάρει εὐλογία", γιά τήν συμμετοχή του στόν παραπάνω γάμο. Ἁπλῶς ὁ π. Σαράντης μέσω τοῦ πατέρα τῆς νύφης προσπάθησε κυριολεκτικά νά ὑφαρπάσει, χωρίς νά ζητήσει, "ἄδεια" νά μετάσχει στόν γάμο. Τοῦ διεμηνύθηκε ὅτι πρέπει νά τηλεφωνήσει στά Γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως καί στόν ἁρμόδιο. Τελικά ὁ π. Σαράντης δέν τηλεφώνησε στήν Ἱ. Μητρόπολη. Δέν θέλησε νά ζητήσει καί νά λάβει ἄδεια νά συμμετάσχει στό γάμο. Καί ἔτσι, γιά δικούς του λόγους, δέν ἦλθε στό γάμο! Βεβαίως εἶναι αὐτονόητο ὅτι ὁ τρόπος τέλεσης τῶν μυστηρίων δέν εἶναι ὑπόθεση τοῦ ἐπισκέπτη–ἱερέα, ἀλλά τάξη τῆς ἐνορίας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Γιά τήν "ἱστορία": λίγους μῆνες πρίν ἀπό τήν ἡμερομηνία τοῦ μνημονευομένου γάμου, ὁ π. Σαράντης (μαζί καί μέ ἄλλους= μέ τήν ὁμάδα του) εἶχε ἐξυβρίσει τόν Μητροπολίτη Πρεβέζης Μελέτιο δημοσίως καί ἐγγράφως. Στήν συνέχεια μέ τόν προαναφερθέντα τρόπο ἤθελε νά λάβει μέρος σέ Μυστήριο, πού θά μνημονευόταν ὁ ἴδιος Μητροπολίτης! Ἀποροῦμε μέ τόν ἀντιφατικό του τρόπο σκέψης· ἐξύβριση δημόσια, "μετάνοια" ἰδιωτικά;

Δεύτερον, γράφει ὅτι στό γάμο παρέστη καί ἄλλος κληρικός, πού ἔφυγε ἀγανακτισμένος, μή ἀντέχοντας τήν "ξεραΐλα" τῆς δημοτικῆς! Ἡ πραγματικότητα ὅμως διαφέρει. "Οντως ἦρθε καί ἕνας κληρικός ἀπό τήν Ἀθήνα, ὁ π. Χριστόδουλος Χατζηθανάσης, πού δέν ἔλαβε μέρος στό μυστήριο. "Εμεινε ὅμως μέχρι τό τέλος τοῦ Μυστηρίου Εὐχαριστίας–Γάμου! Τά ὅποια ἄλλα εἶναι παραπληροφόρηση ἐντυπωσιασμοῦ, καί μποροῦν ὅλοι οἱ προσκεκλημένοι λαϊκοί καί κληρικοί (π. Παῦλος Κουμαριανός) νά τό βεβαιώσουν, ὡς αὐτόπτες.

Τρίτον. "Εχουμε ὅμως καί ἕνα περίεργο (καί μή ἀληθές) διήγημα ἀπό τόν Ἀρχιμ. π. Σαράντη. Γράφει ὅτι φίλοι του λαϊκοί τοῦ ἀνέφεραν ὅτι: "Κατά τήν περίοδο τῶν διακοπῶν τους παρευρέθηκαν στήν ὡς ἄνω Ἱερά Μητρόπολη Πρεβέζης σέ ἐξόδια Ἱερά Ἀκολουθία καί δέν καταλάβαιναν, τί γινόταν, τί λεγόταν, τί ἐτελεῖτο λειτουργικά. Νόμιζαν, πώς κατά λάθος βρέθηκαν σέ συνάθροιση Ἰεχωβάδων ἤ Προτεσταντῶν! Ἡ λύπη τους γι' αὐτή τήν κατάντια τῆς Θείας Λατρείας, ἦταν ἀπερίγραπτη"(!). Καί ἡ δική μας λύπη εἶναι πιό ἀπερίγραπτη. Μέ πλαίσιο τό "κάποιος", "κάποτε", "κάπου" ὁ καθένας λέει ὅ,τι θέλει.

Δέν ξέρουμε, τί μετέφεραν οἱ "φίλοι" λαϊκοί. Ἐμεῖς διευκρινίζουμε στόν π. Σαράντη καί σέ κάθε καλόπιστο, ὅτι ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία σέ ὅλη τήν Μητρόπολη Πρεβέζης τελεῖται ἀκριβῶς, ὅπως τήν παραθέτει τό Μικρό Εὐχολόγιο τῶν ἐκδ. Ἀπ. Διακονίας. Σέ μετάφραση λέγονται μόνο τά ἁγιογραφικά (ἀποστολικό καί εὐαγγελικό) Ἀναγνώσματα. "Υμνους δέν μεταφράζουμε. Βοηθεῖστε λοιπόν, πάτερ, τούς φίλους σας νά ξεμπερδέψουν στό μυαλό τους τήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπό τίς αἱρετικές ὁμάδες, ὥστε νά μή… λυποῦνται ἄδικα. Καί ἀδικοῦν καί Μᾶς. Καί, φυσικά, καί Σᾶς. Γιατί καί Σᾶς Σᾶς ἀδικοῦν, ἀφοῦ Σᾶς ἔμπλεξαν σέ ψέματα.

Ἡ ὅλη ὑπόθεση θέτει, καί πάλι, τό θέμα τῆς γλωσσικῆς μορφῆς τῆς λατρείας. Τό θέμα εἶναι λυμένο ἀπό αἰώνων. (Βλέπε καί ἄρθρο στήν ἐφημερίδα "Μακεδονία" (9.5.2010) τῶν καθηγητῶν Ν. Μπιτζιλέκη καί Κ. Παπαγεωργίου μέ τίτλο: "'Η γλῶσσα τῆς λατρείας καί ἡ λατρεία τῆς γλώσσας", ἐπισυνάπτεται ἀντίγραφο).

Μέ τό σημείωμά μας αὐτό θέλουμε νά βοηθήσουμε κάποιους νά προβληματισθοῦν γύρω ἀπό τόν τρόπο ἀντιμετώπισης τοῦ θέματός μας, διαφορᾶς μας σέ θέμα καθαρά ποιμαντικό, ἀφοῦ ὅλοι συμφωνοῦμε ὅτι ἡ Ἀλήθεια δέν ὑπηρετεῖται μέ παραποίηση τῆς ἀλήθειας!

Εὐχαριστοῦμε γιά τήν φιλοξενία».

(Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη)

ΑΝΟΙΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ «ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ;»

Ἐπιθυμῶ σύντομα νά ἀπαντήσω σέ ὅσα περιλαμβάνονται στό κείμενο τῆς Ἱ. Μ. Πρεβέζης μέ τίτλο «Παραποίηση τῆς ἀλήθειας;»

1. Δέν ὑπῆρχε καθόλου ἡ πρόθεση νά ὑφαρπάσω, ὅπως τονίζεται, ἀπό τόν πατέρα τῆς κοπέλας τήν κανονική ἐκκλησιαστική ἄδεια γιά νά λάβω μέρος στό γάμο. Δέν τό ἔχω κάνει ποτέ. Προτίμησα ἁπλᾶ νά μή ἐπικοινωνήσω μέ τόν πανοσιολογιώτατο ἅγιο Πρωτοσύγκελλο γιά νά μή μετάσχω στήν ἴσως ἐπίμαχη διαδικασία νά πειθαναγκασθῶ νά δεχθῶ τό ἰδιάζον τυπικό τῶν μεταφράσεων θείας Λειτουργίας καί Ἱερᾶς ἀκολουθίας Ἀρραβῶνος καί Γάμου. Προτίμησα λοιπόν νά μή μετάσχω καί στά Ἱερά Μυστήρια, τά ὁποῖα τελικά τελέστηκαν μεταγλωττισμένα.

2. Στό περιοδικό «Θεοδρομία» (ἔτος ΙΑ΄ τεῦχος 4) εἶχε δημοσιευθεῖ μελέτη μου μέ τίτλο «'Η ἀνομία τῶν λειτουργικῶν μεταφράσεων καί ἡ διαστροφή τῆς Ὀρθοδόξου Λατρείας», παρέθετα τό κείμενο τῆς θείας λατρείας στό ἀριστερό μέρος τῆς σελίδας καί στό δεξιό τή μετάφραση τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἁγίου Πρεβέζης. Ἀπό τά ἐπακολουθοῦντα σχόλια φαινόταν ἡ τεράστια διαφορά τῆς μεταφράσεως καί ὁ εὐτελισμός τοῦ ἁρίστου λατρευτικοῦ κειμένου. Αὐτό ἀποτελεῖ ἐξύβριση τοῦ Σεβασμιωτάτου;

"Οταν ὁ Σεβασμιώτατος "Αγιος Πρεβέζης στό ὑπ' ἀριθ.112 τεῦχος τοῦ Περιοδικοῦ «Σύναξη» δημοσιεύει ἀπό τή σελίδα 101 καί ἑξῆς κείμενο «Περί μεταφράσεων τῶν Λειτουργικῶν κειμένων, ἀνοικτή ἐπιστολή σέ ἀδελφό ἀντιρρησία», δέν εἶναι ἐπόμενο νά ἀκολουθήσουν κάποιες κριτικές; Στή σελίδα 101 γράφει χαρακτηριστικά ὁ "Αγιος Πρεβέζης:

«Καί σάν ἱερέας, κήρυκας τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, προτιμῶ κάθε φορά νά ἐκβαρβαρώνομαι ἐγώ, παρά νά γίνομαι γιά τόν ἀκούοντα ἀλλογενής καί βάρβαρος. Προτιμῶ νά ἀκολουθῶ τόν ἀντίθετο δρόμο ἀπό τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο καί τόν ἅγιο Ἰωάννη τό Δαμασκηνό!

Ἐκεῖνοι λόγιοι κολοσσοί, γιά ἕνα πεῖσμα, νά δείξουν στούς εἰδωλολάτρες λογίους καί σέ κάποιους νοσηρά ἑλληνολάτρες βυζαντινούς, ὅτι ξέρουν καί αὐτοί ἑλληνικά, ἔφτιαξαν τά περίφημα ἀρχαιοελληνικοῦ τύπου ποιήματα καί ἄσματά τους. Ποῖος ἀπό τό ἐκκλησιαστικό κοινό μπόρεσε χωρίς λεξικά καί ἰδιαίτερες σπουδές νά καταλάβει ἀπό αὐτά κάτι; Καί διερωτῶμαι: Ἂν στήν Κωνσταντινούπολη, κέντρο πάντοτε παιδείας, ἕνας ἱεραπόστολος πατριάρχης (ὁ Μελέτιος Πηγᾶς) μιλοῦσε στό ἐκκλησίασμα τότε πιό ἁπλᾶ (σέ γλῶσσα!) ἀπό τόν πιό περιθωριακό λαϊκό ἱεροκήρυκα σήμερα, τί θά πρέπει νά μᾶς προβληματίζει ἐμᾶς σήμερα; Τί;».

Σοκαρίστηκα, ὅταν εἶδα νά τοποθετεῖ τόν "Αγιο Γρηγόριο Θεολόγο καί τόν "Αγιο Ἰωάννη τό Δαμασκηνό κατώτερα ἀπό τόν ἑαυτό του. Ἄλλωστε τό θέμα τοῦ Σεβασμιωτάτου εἶναι οἱ μεταφράσεις τῶν λειτουργικῶν κειμένων καί ὄχι ἡ γλῶσσα τοῦ θείου Κηρύγματος. Κανένας ἱεροκήρυκας σήμερα δέν ὁμιλεῖ στήν ἀρχαΐζουσα, οὔτε κἄν στήν καθαρεύουσα, ἀλλά στήν ἁπλῆ κατανοητή, ρέουσα καί εὐκολονόητη δημοτική.

Ἀπορῶ καί ἐξίσταμαι: Εἶναι δυνατόν νά παραμερίζουμε τούς θεόπνευστους Ἁγίους Ὑμνογράφους τῆς θεόπνευστης Ὀρθοδόξου μοναδικῆς λατρείας μας καί νά προκρίνουμε ἀτομικά τά ξύλινα προϊόντα τοῦ φτηνοῦ λειτουργικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ;

3. "Οσα ἀναφέρονται στό πρόσωπο τοῦ ὀφθαλμιάτρου ἱερέως π. Χριστοδούλου Χατζηθανάση δέν ἔχω κάτι ἄλλο νά προσθέσω ἤ νά ἀφαιρέσω. Τό ὅτι δέν λειτούργησε, μολονότι προσκεκλημένος, δέν λέει τίποτα; Εἶδε προφανῶς τό ὅλο ἐκσυγχρονιστικό κλῖμα καί εὐγενῶς κράτησε ἀποστάσεις. Ἐπιβεβαίωσα ἐκ νέου ἀπό τόν ἴδιο τήν πληροφορία. Πρόσθεσε ὁ ἴδιος ὅτι δέν ἔμεινε μέχρι τό τέλος, μή ἀντέχοντας τίς μεταγλωττίσεις.

Ἄλλωστε ἐπί μία εἰκοσαετία περίπου βρισκόταν πολύ κοντά – πνευματικά – στόν ἅγιο Γέροντα Πορφύριο, ὁ ὁποῖος λάτρευε τό Χριστό μας, τή Θεία λατρεία Του καί συνιστοῦσε σέ μορφωμένους καί μή νά διαβάζουν τό κείμενο τῆς Παρακλητικῆς, τοῦ Ψαλτηρίου καί τῶν λοιπῶν λειτουργικῶν βιβλίων, γιά ἄμεση ἐποικοδομητική τους ἐν Χριστῷ πνευματική προκοπή. Τό ζεῦγος Χατζηθανάση ἐκ νέου ἐπίσης μοῦ πρόσθεσε, ὅτι ὁ γέροντας Πορφύριος εἶχε πάντοτε πολύ κοντά του δόκιμο λεξικό τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, τό ὁποῖο συμβουλευόταν καί συνιστοῦσε στούς νέους νά κάνουν τό ἴδιο.

4. Γιά τό τρίτο θέμα δέν ἔχω κάτι ἄλλο νά σχολιάσω. Ἂν πράγματι εἶναι ἀνακριβής ἡ πληροφορία μου, ὀφείλω δημοσίως νά ζητήσω συγγνώμη καί νά ἀποδεχθῶ μετά χαρᾶς τή διαβεβαίωση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πρεβέζης, ὅτι ὕμνους δέν μεταφράζουν.

Λυπᾶμαι πολύ πού στεναχωρῶ τό Σεβασμιώτατο "Αγιο Πρεβέζης καί τούς Ἁγίους ὑπευθύνους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Μοῦ εἶναι ἀδιανόητη ὅμως αὐτή ἡ πολεμική κατά τῶν μοναδικῶν θεανθρωπίνων Θησαυρῶν τῆς ἁγίας Ὀρθοδοξίας μας καί μάλιστα ἐν μέσῳ δεινῆς κρίσεως.

Μετά τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ
ἐλάχιστος ἐν πρεσβυτέροις π. Σαράντης Σαράντος
ἐφημέριος Ἱ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀμαρουσίου.

ΟΙ ΕΝ ΚΥΠΡΩι ΘΛΙΒΕΡΕΣ ΑΠΟΜΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙΣΑΡΟΠΑΠΙΣΜΟΥ

Τοῦ ***Μοναχοῦ Ἀββακοὺμ***

Ἡ ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ὑποδοχὴ τοῦ Πάπα Βενέδικτου ΙΣΤ΄ στὴν Κύπρο ὡς Ἀρχηγοῦ Κράτους (Βατικανό) καὶ τὰ ὅσα ἐκατέρωθεν ἐλέχθησαν ἄφησαν διάχυτη τὴ δυσάρεστη αἴσθηση τῆς παρουσίας τοῦ Ποντίφικα στὴν Κύπρο ὡς... «νεο–Σταυροφόρου» ἐλευθερωτῆ! Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ τόσο δυσάρεστη αἴσθηση ἐπισκιάσθηκε στὴ συνέχεια ἀπὸ τὴν προκλητικὴς ἐπιτήδευσης καὶ προδιαγραφῶν (νεο–) καισαροπαπισμοῦ προβολὴ αὐτῆς τῆς παρουσίας τοῦ Πάπα.

Ἡ κατ' ἀπομίμηση ρωμαϊκοῦ αὐτοκρατορικοῦ μεγαλείου ἐξέδρα καὶ ἡ ἀπίθανης ἐπιτήδευσης σκηνοθετικὴ σχεδίαση τελέσεως ὑπὸ τοῦ Πάπα στὸ Στάδιο (Ἀθλητικὸ Κέντρο) τῆς ρωμαιοκαθολικῆς «Λειτουργίας» (σὲ δίκτυο παγκοσμιας τηλεοπτικῆς ἀναμετάδοσης ταυτοχρόνως) μὲ τοὺς παπικοὺς ἱερεῖς νὰ περιφέρονται ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Σταδίου μὲ τὴν «ὅστια» στὸ χέρι, ἀναζητῶντας ἀνάμεσα σὲ πιστοὺς θεατὲς νὰ τὴν ἐπιδώσουν, ξεπέρασε ὄχι μόνο κάθε ἁπλὴ ὑπόνοια, ἀλλὰ καὶ τὴν ὅποια ἀκραία ὑποψία γιὰ τὸ τί θὰ ἐπακολουθοῦσε μὲ τὴν ἐν λόγῳ παπικὴ παρουσία στὴν Κύπρο:

Μὲ τοὺς ἀπὸ τὴν ὑφήλιο συγκεντρωθέντες καὶ ἀλαλάζοντες παπιστὲς (μὲ κατάδηλο προπαντὸς τὸ ξεφάντωμα τῶν οὐνιτῶν –δηλ. τῶν ἑνωμένων μὲ τὴ Ρώμη ἀνατολικοῦ ρυθμοῦ χριστιανῶν)· μὲ τοὺς ἀσυγκράτητα ἐνθουσιώδεις παρουσιαστὲς τῶν ἠλεκτρονικῶν Μέσων Ἐνημέρωσης καὶ κάποιους συγκεκινημένους συμπαρουσιαστὲς καὶ σχολιαστὲς Κυπρίους Θεολόγους· μὲ τὴν παρὰ τὸν Πάπα καὶ τοὺς ἀξιωματούχους τοῦ Βατικανοῦ συνάθροιση σύμπασας τῆς οὐνιτικῆς πανσπερμίας καὶ βέβαια τοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ Κύπρῳ διάσπαρτου «ρωμαιοκαθολικοῦ ποιμνίου»· μὲ τὴν ἐν θρόνῳ ἐγκατάσταση τοῦ Πάπα πρὸ τοῦ Ἁγίου Βήματος τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Κύπρου (καὶ δὴ καθεζομένου ἐν θρόνῳ μὲ τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸ Ἅγιο Βῆμα)·

Ἔτσι, τὸ Ἀθλητικὸ Κέντρο ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία «Τ. Παπαδόπουλος – Ἐλευθερία», ὅπου ἔλαβαν χώρα μεγαλειώδεις ἐκδηλώσεις παπισμοῦ, διανθισμένες μὲ θλιβερὲς ἀπομιμήσεις καισαροπαπισμοῦ, ὑπέστη διπλὸ πλήγμα: Ἀφ' ἑνὸς πλήγμα ἀσέβειας πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Ὀρθοδόξου καὶ μαχητῆ πατριώτη Τ. Παπαδόπουλου, ἀφ' ἑτέρου ἀσέβειας πρὸς τὴ λέξη ἐλευθερία, καθὼς συντελέσθηκε πραγματικὴ ἄλωση τοῦ χώρου ἀπὸ τὴν σύμπασα βατικάνεια ἡγεσία καὶ πάντες τοὺς προκαθημένους τῶν ἑνωμένων μὲ τὴ Ρώμη (οὐνιτικῶν) «ἐκκλησιῶν» τῆς Ἀνατολῆς, ἤτοι Μαρωνίτες, Μελχίτες, Κόπτες κ.λπ.

Διπλὸ πλῆγμα, ὡς ἐπισφράγισμα τῶν ἐπιδιώξεων τόσον ἐπὶ